



Länsstyrelsen
Örebro län

Raoul Hjærtström
Direkt: 019/19 30 68
raoul.hjartstrom@t.lst.se
Fax: 019/19 30 28

BESLUT
2000-11-17

Dnr: 221-02432-1989 b/
(11.392-2586-77)
(221-3-88)

Örebro Kommun
Box 30 000
701 35 Örebro

Byggnadsminnesförklaring av Borgarhuset i Wadköping, kv Bofinken 13, Nikolai församling, Örebro
(2 bilagor)

BESLUT

Med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen (KML) förklarar länsstyrelsen Borgarhuset på fastigheten Bofinken 13, Nikolai församling, Örebro, som byggnadsminne.

Med stöd av 3 kap 2 § KML meddelar länsstyrelsen samtidigt följande *skyddsbestämmelser*:

Byggnaden får inte rivras eller flyttas.
Byggnaden får till sin exteriör inte byggas om eller på annat sätt förändras.
Byggnadens planlösning får inte ändras.
Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme.

Ingrepp eller ändring i fast inredning får inte göras. Till fast inredning hör bl a tak- och väggmålningar, eldstäder, dörrar med beslag, fönster och fönsteromfattningar, trappor, paneler, dörrar, foder och lister.

Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller.
Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.

Området kring byggnaden skall hållas i ett vårdat skick.

BESLUT
2000-11-17Dnr: 221-02432-1989 b/
(11.392-2586-77)
(221-3-88)*Upplysningar*

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhållet av byggnaden.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Enligt 3 kap 21 § KML tillämpas beslut enligt 1 § utan hinder av att talan förs mot beslutet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Borgarhuset har väckts av [REDACTED], Örebro. Länsstyrelsen har lämnat underrättelse härom i enlighet med 3 kap 8 § KML. Under 1998 har länsstyrelsen genomfört en kulturhistorisk utredning om byggnaden.

Byggnaden ägs av Örebro kommun. Kommunen har, genom Kultur- och bildningsnämnden, i skrivelse 2000-05-19 tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen med tillhörande skyddsbestämmelser.

Riksantikvarieämbetet har under hand (telefonsamtal 2000-02-21 med 1:e antikvarie Elisabeth Nyström Kronberg) tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och utformningen av skyddsbestämmelserna.

MOTIVERING

Borgarhuset finns upptaget i det bevarande program för innerstadens kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse, som har antagits av Örebro kommunfullmäktige 1988-09-29. Det redovisas där i kategori A - ”synnerligen märkliga byggnader i kulturhistoriskt avseende”, d v s sådana som redan är byggnadsminnen eller av ett sådant värde att de kan förklaras som byggnadsminne.

Borgarhuset låg ursprungligen vid Kyrkogatan 4 i centrala Örebro, omedelbart väster om Nikolaikyrkan. Huset utgjorde södra halvan av en större byggnad och uppfördes troligen under slutet av 1600-talet. När det

BESLUT
2000-11-17Dnr: 221-02432-1989 b/
(11.392-2586-77)
(221-3-88)

nya Post- och Telegrafhuset skulle byggas på platsen, nuvarande kv Borgaren, nedmonterades huset 1910 på initiativ av stadsarkitekten Magnus Dahlander och överlämnades till Örebro läns fornminnesförening. Det flyttades och återuppfördes samma år genom Örebro stads försorg på Lars Bohms udde, öster om den dåvarande staden. I början av 1960-talet flyttades det åter, och sedan 1965 ingår Borgarhuset i Kulturreseptatet Wadköping, som skapades på initiativ av landsantikvarien Bertil Waldén.

Byggnaden är knuttimrad i två våningar och är troligen uppförd under slutet av 1600-talet. Den innehåller fyra rum, ett större och ett mindre på varje våning. På övervåningen finns dekorativa vägg- och takmålningar som troligen tillkom i början på 1700-talet. Takmålningarna är de bäst bevarade och består av vegetativ dekor i olika former.

Traditionen gör gällande att huset omkring 1700 har ägts av landskamreraren Anders Warg, far till den kända kokboks författarinnan Cajsa Warg, född 1703.

Borgarhuset är ett av Örebro läns äldsta trähus och är ett för Örebro unikt exempel på 1600- och 1700-talens borgarhus i staden. Byggnaden har också en framträdande personhistorisk anknytning till Cajsa Warg, som enligt traditionen växte upp i huset.

Byggnader, som inte står kvar på sin ursprungliga plats, kan endast i undantagsfall komma ifråga för byggnadsminnesförklaring. Borgarhuset i Wadköping är ett sådant exempel, där bl a målningarna och den personhistoriska anknytningen bidrar till en sådan bedömning.

Genom sin sällsynthet, personhistoriska anknytning och konsthistoriskt värdefulla dekorationsmålningar fyller Borgarhuset väl kraven i 3 kap 1 § KML – ”synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde” – för att skyddas och bevaras som byggnadsminne.

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Örebro län.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog länsråd Lars Östring jämte ledamöterna Kitty Melin-Strandberg, Annica Eriksson, Mats Sjöström, Raul Björk, Erik Johansson, Ola Karlsson, Sonja Cederlöf, Karl-

BESLUT
2000-11-17Dnr: 221-02432-1989 b/
(11.392-2586-77)
(221-3-88)

Erik Persson, Lennart Eliasson, Bo Rudolfsson, Helena Vilhelmsson samt
suppleanten Majny Jonsson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsantikvarie Olle Lindqvist och
länsassessor Magnus Enhörning.

Lars Östring
länsråd

Raoul Hjærtström
bitr länsantikvarie

Bilagor

Karta

Hur man överklagar länsstyrelsens beslut

Kopia till

Riksantikvarieämbetet

Lantmäterimyndigheten i Örebro län

Örebro läns museum

Lst/Bmreg